

PATRZĄC W NIEBO

Rozmaitości ASTRONOMICZNE

Wiadomości ze świata nauki i techniki

Doniesienia z CERN ESA NASA

www.facebook.com/cwintpoland

Nr (27) 15/2016

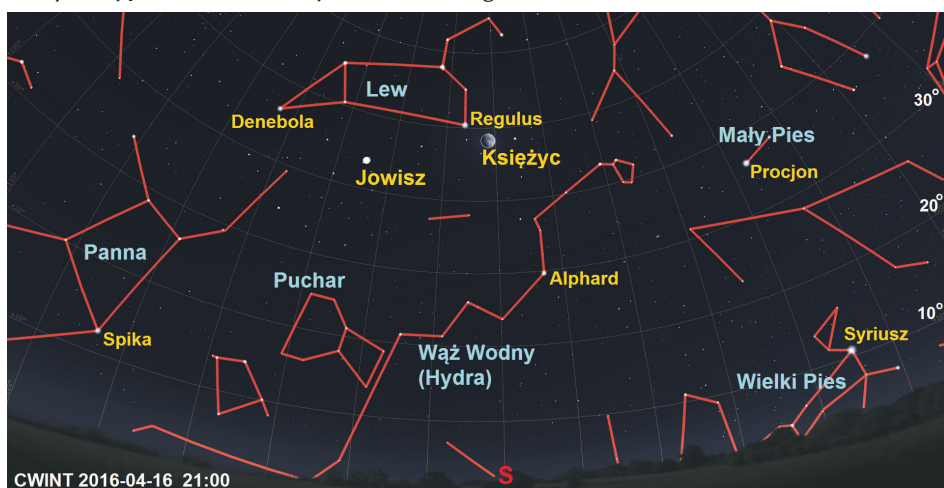
Co na niebie? Ciekawe konfiguracje Księżyca, planet i gwiazd w kwietniu 2016 r.

16.04.2016

Jeśli około godziny 21 skierujemy wzrok na wysokość około 50° nad południowy horyzont, bez trudu dostrzeżemy Księżyc między pierwszą kwadrą a pełnią, w fazie 76%. Trzy i pół stopnia na północny wschód od Księżyca świecić będzie Regulus, najjaśniejsza gwiazda Lwa (1,4mag). Natomiast nieco ponad 16° na wschód od tej pary widoczny będzie bardzo jasny Jowisz (-2,3mag). Może nie będzie to szczególnie widowiskowe spotkanie, ale mimo wszystko warto skierować tej nocy wzrok ku Lwu. Wraz z upływem nocy wzajemne odległości obiektów nieco zmniejszą się, ale w stopniu małym w stosunku do ich ogólnych wartości. Około godziny 4 Księżyc jako pierwszy zacznie znikać za zachodnim horyzontem, a krótko po nim zajdą Regulus i Jowisz (ten ostatni już na jaśniejącym niebie).

17.04.2016

Dobę później sytuacja zmieni się o tyle, że Księżyc odsunie się od Regulusa, a zbliży do Jowisza. Około godziny 22, kiedy parka będzie górowała na wysokości 45°, Księżyc w fazie 84% widoczny będzie 4 stopnie od Jowisza. Natomiast około godziny 3, gdy obiekty będą chylić się ku zachodowi, widok będzie ciekawy: Księżyc będzie świecił niecałe 3 stopnie na południe od Jowisza, widocznego 16° nad horyzontem. Po godzinie ich wzajemna odległość jeszcze nieco zmniejszy się, jednak Księżyc będzie już widoczny na wysokości jedynie 4°. Jeśli przejrzystość atmosfery przy horyzoncie będzie wystarczająca, taka konfiguracja może być ciekawym motywem ładnych zdjęć z elementami krajobrazu ziemskiego.

24/25 i 25/26.04.2016

Krótko po północy 24/25 kwietnia nisko nad południowo-wschodnim horyzontem bez trudu znajdziemy Księżyc krótko po pełni, w fazie 93% w towarzystwie dwóch planet: czerwonego Marsa (-1,3mag) i żółtawego Saturna (0,2mag). Około godziny 3, kiedy trio będzie górowało na średniej wysokości 16 stopni, Mars będzie widoczny nieco mniej niż cztery i pół stopnia na południe-południowy wschód od Księżyca, a Saturn dziewięć i pół stopnia na wschód-południowy wschód od Księżyca. Widok byłby dużo atrakcyjniejszy, gdyby nie duży blask Księżyca, ale i tak warto pamiętać o tym spotkaniu. Dodatkowym bonusem będzie, widoczny niecałe 5° na południe od Marsa, również czerwony Antares (1mag). W marcowym numerze Astronomii (11/2016 - Patrząc w NIEBO) przy okazji innego spotkania, wyjaśniłem jak odróżnić Marsa (planetę) od Antaresa (gwiazdy). Od godziny 4.30 niebo zacznie na tyle jaśnieć, że planety i gwiazda zaczną błędnie, by zniknąć po godzinie 5. I tu również, po dobie, zmieni się konfiguracja obiektów. Księżyc w fazie 87% przesunie się na wschód i będzie widoczny trzy i pół stopnia na wschód-południowy wschód od Saturna, a od Marsa będzie dzieliło go już prawie 11 stopni.

Planety

• **Merkury**, po bardzo niekorzystnym okresie widoczności porannej (a właściwie niewidoczności), w pierwszych dniach kwietnia będzie szybko zyskiwał na wysokości nad zachodnim horyzontem, a każda wiosenna elongacja wschodnia oznacza korzystne warunki do obserwacji tej planety. Próby jej dostrzeżenia można podejmować około godz. 20. Między 19 a 21 kwietnia będą świetne warunki (oby również pogodowe!) do zaobserwowania Merkurego w pobliżu Plejad. Gromada będzie widoczna niecałe 9 stopni na północny wschód od planety. Może nie będzie to bardzo bliskie spotkanie, ale przy dobrej przejrzystości powietrza będzie szansa na dostrzeżenie go gołym okiem, a tym bardziej zarejestrowanie go na matrycy aparatu. W kolejnych dniach jasność Merkurego spadnie do wartości dodatnich, prędkość kątowna na tle gwiazd zmniejszy się, a od 27 kwietnia planeta rozpocznie ruch wsteczny.

Planety w kwietniu 2016

	Data	Średnica	Faza
Merkury	1 IV	5.3"	0.941
	15 IV	7.0"	0.512
	30 IV	10.5"	0.090
Wenus	1 IV	10.3"	0.955
	15 IV	10.1"	0.971
	30 IV	9.8"	0.985
Mars	1 IV	11.8"	0.927
	15 IV	13.8"	0.949
	30 IV	16.0"	0.976
Jowisz Saturn Uran Neptun	15 IV		
	Jowisz	42.4"	0.996
	Saturn	17.7"	0.999
	Uran	3.3"	1.000
	Neptun	2.2"	1.000

Wszystkie te czynniki wpłyną na szybkie zakończenie widoczności wieczornej Merkurego, jednak nie ma co narzekać – planeta będzie do naszej dyspozycji niemal cały kwiecień. Jako uzupełnienie dodam, że kwiecień planeta rozpocznie w gwiazdozbiórze Ryb, by przemierzyć do maja niemal cały gwiazdozbiór Barana.

• **Wenus**, przez cały kwiecień będzie leniwie „gonić” Słońce zdążając do koniunktury górnej, która nastąpi dopiero w czerwcu. Do tego czasu, ze względu na niekorzystne położenie na ekliptyce, planeta będzie wschodzić razem ze Słońcem, co uniemożliwi jej obserwację.

• **Mars** kontynuuje widoczność w drugiej połowie nocy, choć w drugiej połowie miesiąca Czerwona Planeta będzie wschodzić jeszcze przed północą. Miesiąc Mars rozpocznie w północnej części gwiazdozbioru Skorpiona, nieopodal gwiazdy ψ Oph (4,5mag), jednak szybko przejdzie do Wężownika, bo pozostanie w nim do końca miesiąca. Co ciekawe, w kwietniu planeta bardzo nieznacznie zmieni swoje położenie na tle gwiazd, bo w pierwszej połowie miesiąca będzie zbliżać się do rozpoczęcia ruchu wstecznego po pętli. 17 kwietnia Mars „zatrzyma się” w rektascensji, by rozpocząć ruch na zachód, kierując się z powrotem do Skorpiona, którego granicę przekroczy w ostatnim dniu kwietnia. Na początku miesiąca Mars będzie górował około godziny 4.30 na wysokości 17°. W połowie kwietnia górowanie przesunie się na niecałą godzinę wcześniej, a pod koniec kwietnia o kolejną godzinę wstecz. Warunki obserwacji planety przez cały miesiąc pozostaną praktycznie stałe i, niestety, równie niekorzystne z powodu bardzo niskiego położenia na ekliptyce. Przez cały miesiąc również widoczność Marsa będzie przerywać szybko jaśniejące niebo. Dobrze, że chociaż jasność planety będzie dość znaczna, wzrastając z -0,5 do -1,5 magnitudo. Pewnym urozmaicheniem będzie pobliski Saturn (odległość Mars-Saturn wyniesie w kwietniu około 8 stopni) oraz Antares. Jak co miesiąc, przy okazji obserwacji Marsa zachęcam do skierowania lornetek i teleskopów na pobliskie gwiazdy podwójne w północnych szczypcach Skorpiona.

• **Jowisz**, już po opozycji, kontynuuje ruch wsteczny w środkowo-wschodniej części gwiazdozbioru Lwa. Warunki obserwacji planety są doskonałe, a widoczność planety będzie w kwietniu praktycznie całonocna. Gazowy Olbrzym górował będzie na wysokości 45 stopni, a moment górowania przesunie się w kwietniu o dwie godziny wstecz (z 23.20 na 21.20) i z końcem miesiąca Jowisz będzie górował na wciąż ciemniejącym niebie. W nocy 7/8 kwietnia planeta minęła gwiazdę χ Leo (4,6mag) w odległości zaledwie 7 minut łuku, natomiast 12 kwietnia nastąpi zakrycie przez jowiszową tarczę gwiazdy HIP 54057/SAO 118636 o jasności 7,3mag. Niestety, w Polsce zjawisko będzie widoczne w ciągu dnia, czyli praktycznie... niewidoczne. Będziemy mogli za to obserwować zbliżanie się Jowisza do gwiazdy w nocy 11/12 kwietnia, oraz jego oddalanie 12/13 kwietnia. Szczególnie ta druga noc powinna zainteresować obserwatorów, ponieważ po zapadnięciu zmroku 12 kwietnia gwiazda będzie wciąż bardzo blisko krawędzi tarczy Jowisza, a odległość liczona będzie w sekundach łuku. Jasność Jowisza w kwietniu nieznacznie spadnie z -2,4 do -2,3 magnitudo.

• **Saturn**, poruszając się ruchem wstecznym na tle gwiazd Wężownika, pomiędzy Antaresem a gwiazdą η Oph (2,5mag), będzie drugim co do jasności obiektem w tym rejonie nieba, po czerwonym Marsie, a warunki jego widoczności będą bardzo zbliżone do tych, opisanych w akapicie „marsjańskim”. W ciągu miesiąca moment wschodu Saturna przesunie się w przybliżeniu z 1.30 na 23.30, a górowanie w połowie miesiąca przypadnie na okolice godziny 4 na wysokości 17 stopni. Władca Pierścieni będzie tworzył ładny, barwny trójkąt z Marsem i Antaresem. Czas przed i po opozycji to dobry okres na obserwację systemu pierścieni planety, jednak obecnie Saturn jest zbyt nisko na ekliptyce, by zarówno obserwatorzy, jak i astrofotografowie mogli wyciągnąć maksimum szczegółów. Jednak w przypadku dobrej przejrzystości atmosfery ziemskiej i dobrego seeingu, rezultaty mogą być satysfakcjonujące. Jasność Saturna wzrośnie w kwietniu z 0,4 do 0,2 magnitudo.

Marcin Siudziński - [ASTRONOMIA]

Wyślij mail na adres redakcja@astronomia.media.pl z tematem „CWINT – Patrząc w NIEBO” i podaj swój adres korespondencyjny otrzymasz bezpłatnie jeden numer czasopisma ASTRONOMIA. Naprawdę warto – dziesiątki ciekawych artykułów, wspaniałe zdjęcia i mapy nieba!

Kontakt: CWINT Piotr Duczmal, mail: pd@ecis.pl, tel. 601-97-70-54

Archiwalne numery Patrząc w NIEBO są dostępne na naszej stronie www.cwint.org.pl

CWINT - OTWIERAMY DLA CIEBIE SZEROKO DRZWI DO ŚWIATA WIEDZY I NAUKI

